

ภคิภาของนโยบายจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลง

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 5 ว่า นโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลงเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดแสดงนโยบายหลายกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มการเมือง กลุ่มข้าราชการประจำ กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และกลุ่มทางสังคม ซึ่งตัวแสดงนโยบายในแต่ละกลุ่มดังกล่าวต่างก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยไปยังตลาดข้อตกลงนั้น จะต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศที่เสมือนหนึ่งเป็นกติกา ที่ครอบคลุมให้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของนโยบายเกินขอบเขตที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งกติกาดังกล่าวนั้นมีอยู่ 2 ประเภท คือ ข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ และข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับประเทศในตลาดข้อตกลง ซึ่งจะได้ศึกษาถึงรายละเอียดของกติกาทั้ง 2 ประเภทเป็นลำดับต่อไป

1. ข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ

1.1 ประวัติความเป็นมาของข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ

สถานการณ์การค้าสิ่งทอของโลกเริ่มก่อตัวว่าจะเกิดปัญหาขึ้นเมื่อเกือบ 40 ปีที่ผ่านมา จากกรณีที่สหรัฐอเมริกาได้เข้าไปช่วยญี่ปุ่นต่อสู้เศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการเงินและการตลาด ทำให้อุตสาหกรรมหลักของญี่ปุ่นคือ อุตสาหกรรมสิ่งทอที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว สามารถเจาะและยึดครองตลาดโลกได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งในขณะนั้นประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศในแถบเอเชีย เช่น ฮังการี อินเดีย และปากีสถาน ก็สามารถส่งออกสิ่งทอมายังอังกฤษ ไอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดผลกระทบที่เลวต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศเหล่านั้นอย่างรุนแรง จนกระทั่งในช่วงปี 2449-2503 สหรัฐอเมริกาและประเทศในแถบยุโรปตะวันตกที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวได้เริ่มใช้วิธีการบีบบังคับประเทศกำลังพัฒนาด้วยมาตรการต่าง ๆ เช่น การจำกัดปริมาณแต่เพียงฝ่ายเดียว (Unilateral Restriction) การจำกัดปริมาณภายใต้ข้อตกลงทวิภาคี (Bilateral Restrictant Agreement) การจำกัดปริมาณแบบซ่อนนแฝง (hidden

Restriction) โดยเฉพาะสำหรับได้มีบังคับให้เป็นต้องจำกัดการส่งสินค้าสิ่งทอที่ทำด้วยผ้าไปยังตลาดสหรัฐ ด้วยวิธีการจำกัดการนำเข้าแต่ละปี ซึ่งสัญญาที่วางขึ้นนั้นว่าเป็นการหลีกเลี่ยงบทบัญญัติของแกตต์ (Gatt) แต่ทั้งนี้สหรัฐาก็ได้ถือว่าบทหลีกเลี่ยงบทบัญญัติของแกตต์ (Gatt) แต่อย่างไร หากแต่เป็นความสมัครใจของผู้เป็นเจ้าของ

ก่อนที่วิกฤตการณ์ด้านการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาจะรุนแรงยิ่งขึ้น ในเดือนพฤษภาคม 2504 สหรัฐก็ได้เสนอความเห็นให้มีการเจรจาตกลงร่วมกันระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็เห็นพ้องต้องกันให้มีการกำหนดข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศขึ้น โดยต่างเห็นความจำเป็นดังนี้

1. ด้านประเทศที่พัฒนาแล้ว (ผู้นำเข้า) เห็นว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงอาจทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วไม่สามารถแข่งขันได้ เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนามีต้นทุนการผลิตตัวสินค้าต่ำกว่า นั่นคือ "ค่าจ้างแรงงาน" ดังนั้น อาจทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วต้องลดการจ้างงานและอาจถึงขั้นปิดกิจการไปเลยเพราะการนำเข้า จากประเทศกำลังพัฒนา โดยต้องหันไปพัฒนาการผลิตสินค้าสิ่งทอในชนบทแทน โดยสิ่งทอที่ผลิตขึ้นให้เครื่องจักรทอแบบแรงงานคนเพื่อลดต้นทุนการผลิตตัวแรงงานคน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศได้ นอกจากนี้แล้ว ประเทศผู้นำเข้าโดยเฉพาะประเทศแถบยุโรปทางตะวันตกประสบปัญหาการขาดแคลนสิ่งทอในภาวะสงคราม จึงถือว่าสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งอย่างหนึ่งที่จะจำเป็นต้องได้รับการสงวนรักษาไว้

2. ด้านประเทศกำลังพัฒนา (ผู้ส่งออก) เห็นว่าประเทศของตนมีความได้เปรียบในด้านอุปทานของแรงงานและค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า สามารถที่จะแข่งขันและพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของประเทศได้แต่กลับต้องประสบกับปัญหาความไม่แน่นอนของตลาดผู้นำเข้าที่ใช้มาตรการจำกัดการนำเข้าที่รุนแรงต่าง ๆ และพยายามหาวิธีการหลีกเลี่ยงข้อตกลงของแกตต์ (Gatt) อยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้อุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศกำลังพัฒนาจะไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่

จากการเห็นความจำเป็นของทั้งสองฝ่ายข้างต้น ทำให้ประเทศผู้นำเข้าและผู้ส่งออกได้ร่วมกันกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับสิ่งทอขึ้น และข้อตกลงดังกล่าวได้ถือเป็นการกำเนิดของข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะได้อำนาจข้อตกลงของแต่ละฉบับเป็นลำดับตามระยะเวลาดังต่อไปนี้

UNCTAD, International Trade in Cotton Textile and the Developing Countries : Problems and Prospects, (TD/B/C2/112/Rev1), New York : United Nation, 1974. p.32

- 1. ข้อตกลง STA. (One-Year Short Term Arrangement Regarding International Trade in Cotton Textile) หรือ "ข้อตกลงการค้าสิ่งทอผ้าระหว่างประเทศระยะสั้น 1 ปี" (ผลบังคับใช้ระหว่าง 1 ตุลาคม 2504 - 30 กันยายน 2505)

ข้อตกลง STA. เป็นข้อตกลงที่ได้จากการเจรจาระหว่างผู้นำเข้าและผู้ส่งออกเป็นครั้งแรก ได้นำมาใช้ควบคุมการปฏิบัติกันในการค้าสิ่งทอผ้าระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพิ่มให้นำเข้าได้มากขึ้น ได้รับผลกระทบที่ค่อนข้างน้อย เสียหายจากการหาการค้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอระหว่างกัน ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนด 1 ปีของข้อตกลง STA. แล้ว เหล่าประเทศภาคีข้อตกลงได้ลงมติให้นำข้อตกลง STA. มาใช้ควบคุมต่อไปแต่เปลี่ยนชื่อเป็นข้อตกลง LTA. (ข้อตกลงการค้าสิ่งทอผ้าระหว่างประเทศในระยะยาว)

- 2. ข้อตกลง LTA. (Long Term Arrangement Regarding International Trade in Cotton Textiles) หรือ "ข้อตกลงการค้าสิ่งทอผ้าระหว่างประเทศในระยะยาว" (ผลบังคับใช้ระหว่าง 1 ตุลาคม 2505 - 31 ธันวาคม 2516)

ข้อตกลง LTA. ได้ถูกนำมาใช้ติดต่อกันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงนักโรคภัยพิบัติทางชนิดใหม่เข้ามาเริ่มในข้อตกลง STA. โดยนิตสารสำคัญว่าขนาดทางจำกัดการนำเข้าจะใช้ได้ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภาวะเสียหายต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศ แต่ทั้งนี้จะต้องมีการเจรจาเพื่อหาข้อยุติเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายเสียก่อน² จนถึงปี 2516 จึงได้มีการแก้ไขข้อตกลง ให้มีผลบังคับครอบคลุมสิ่งทอประเภทใยประดิษฐ์กับประเภทอนดิคว์ที่กำลังขยายตัวมากขึ้นในการค้าระหว่างประเทศ และเพิ่มเติมกฎเกณฑ์บางประการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยข้อตกลง ไม่นับชื่อว่าข้อตกลง MFA.

- 3. ข้อตกลง MFA. (Arrangement Regarding International Trade in Multi-Fiber Textiles หรือ Multi-Fiber Textiles Arrangement) หรือ "ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ" (ผล บังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2517 - ปัจจุบัน)

ข้อตกลง MFA มีวัตถุประสงค์หลักคือ ในการขยายการค้าทางค่า แลกเปลี่ยนการค้าไปกับการส่งเสริมระบบการค้าเสรี และที่สำคัญคือ ในการขยายเศรษฐกิจสังคม

²จาก General Agreement on Tariffs and Trade, Longterm Arrangement Regarding Trade in Cotton Textiles, 1963.

ประเทศกำลังพัฒนา ตลอดจนให้พหุภาคีและหลักประกันแก่ส่วนการตั้งของ
ประเทศพัฒนาในด้านการขยายตัว และเพิ่มสัดส่วนการค้าในตลาดโลก ซึ่งข้อตกลง MFA. นี้
ในฉบับแรกมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นมาตรการชั่วคราวเพียง 4 ปี คือระหว่าง 1 มกราคม
2517-31 ธันวาคม 2520³ แต่เนื่องจากการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศยังเป็นปัญหาต่อเนื่อง
รวมทั้งมีเครื่องมือนี้ออกรองทาง การเมืองโดยเฉพาะสำหรับประเทศพัฒนาแล้วอยู่ จึงได้มี
การต่ออายุข้อตกลงให้มีผลบังคับใช้ จนทุกวันนี้ โดยมีการต่ออายุรวม 4 ครั้ง ดังนี้ (ในการ
วิจัยครั้งนี้จะเรียกแนบของข้อตกลง ว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศว่า MFA.I และ
เมื่อมีการต่ออายุออกไปแต่ละครั้งจะเรียก MFA.II, MFA.III, MFA.IV ตามลำดับ)
ทั้งนี้สามารถสรุปสาระสำคัญของข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศตั้งแต่ ปี
2504-ปัจจุบัน ได้ดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³จาก General Agreement on Tariffs and Trade, Arrangement-
Regarding International Trade in Textiles, 1974

ตารางที่ ๖.๑ ความเหมาะสมของข้อตกลงการค้าถึงพหุภาคีระหว่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2504 - ปัจจุบัน

สาระสำคัญของข้อตกลง	ข้อตกลง STA. (1 ตุลาคม 2504-30 กันยายน 2505) และ ข้อตกลง LTA. (1 ตุลาคม 2505-31 ธันวาคม 2516) ⁴	ข้อตกลง MFA.			
		ข้อตกลง MFA. I (ฉบับที่) (1 มกราคม 2517-31 ธันวาคม 2520)	ข้อตกลง MFA. II (1 มกราคม 2521-31 ธันวาคม 2524)	ข้อตกลง MFA. III (1 มกราคม 2525-31 กรกฎาคม 2530)	ข้อตกลง MFA. IV (1 มกราคม 2531-31 กรกฎาคม 2534)
1. วัตถุประสงค์หลัก	มีวัตถุประสงค์เพื่อ ⁵ 1. ส่งเสริมการค้าสิ่งทอในตลาดโลกขยายตัวมากขึ้น 2. ให้ข้อตกลงทางสิ่งทอของประเทศกำลังพัฒนาช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาได้อย่างเต็มที่ 3. ให้การขยายตัวของการค้าสิ่งทอในตลาดโลกเป็นไปอย่างเหมาะสม เนื่องมาจากความต้องการต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศพัฒนาแล้วที่เป็นผู้นำเข้า		มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับข้อตกลง LTA ⁶		
2. ขอบเขตของสิ่งทอที่ครอบคลุมโดยข้อตกลง	-ครอบคลุมเฉพาะสิ่งทอฝ้าย ใยสังเคราะห์ คอตตอน และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจากฝ้าย ⁷	ขยายขอบเขตการควบคุมประเภทสินค้าเพิ่มขึ้นเป็น 1. สิ่งทอฝ้าย ใยสังเคราะห์ คอตตอน และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจากฝ้าย 2. สิ่งทอใยประสมสังเคราะห์ชนิดอื่น ยกเว้นผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ขึ้นรูปเป็นรูปของประเทศไทยส่งออก ⁸	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ขยายขอบเขตการควบคุมประเภทสินค้าเพิ่มขึ้นเป็น 1. สิ่งทอฝ้าย ใยสังเคราะห์ คอตตอน และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจากฝ้าย 2. สิ่งทอใยประสมสังเคราะห์ชนิดอื่น ยกเว้นผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ขึ้นรูปเป็นรูปของประเทศไทยส่งออก 3. สิ่งทอที่ทำจากโปรตีน สัตว์นม ใยพืช และใยสังเคราะห์ใยเทียม และชนิดอื่น ซึ่งเคยขึ้นรูปจากใยสังเคราะห์รวมทั้งที่ทำจากใยสังเคราะห์ที่มีการส่งออกเป็นประเภทจากประเทศอื่นเป็นต้นไปตั้งแต่ปี 2525 ⁹
3. คณะผู้ควบคุมดูแล	-กำหนดให้มี "คณะกรรมการสิ่งทอ" (Textiles Committee) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการปรึกษาหารือกับนักพัฒนาของภาคเอกชน	-จัดตั้งคณะกรรมการเพิ่มขึ้นอีกคณะหนึ่งคือ "คณะกรรมการตรวจสอบสิ่งทอ" (Textiles Surveillance Body : TSB) เพื่อทำหน้าที่ช่วยเพื่อคณะกรรมการการค้าสิ่งทอพิจารณาตัดสินข้อพิพาทและควบคุมให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อตกลงอย่างเคร่งครัด ¹⁰ เนื่องจากคณะกรรมการสิ่งทอไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึงจึงเกิดการร้องเรียนอยู่เนืองนิจจากประเทศส่งออกกว่าประเทศผู้นำเข้าผ่านนักพัฒนาของภาคเอกชนและเจ้าเข้ร่วมในการเจรจาการค้า ¹¹	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

⁴เนื่องจากข้อตกลง LTA. ได้กำหนดให้มีคณะผู้ควบคุมดูแล (Textiles Committee) เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาหารือกับนักพัฒนาของภาคเอกชน

⁵คำอธิบายโดยย่อ: "ผลการเจรจาการค้าสิ่งทอได้แก่การลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศและการส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนา" หน้า 32.1 ในการวิจัยที่ปรึกษาโดยคณะกรรมการการค้าของสิ่งทอ STA. และข้อตกลง LTA. ไว้ด้วย

⁶คำอธิบายโดยย่อ: "คำอธิบายโดยย่อ: "ผลการเจรจาการค้าสิ่งทอได้แก่การลดอุปสรรคทางการค้าและการส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนา" หน้า 32.1 ในการวิจัยที่ปรึกษาโดยคณะกรรมการการค้าของสิ่งทอ STA. และข้อตกลง LTA. ไว้ด้วย

⁷คำอธิบายโดยย่อ: "ผลการเจรจาการค้าสิ่งทอได้แก่การลดอุปสรรคทางการค้าและการส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนา" หน้า 32.1 ในการวิจัยที่ปรึกษาโดยคณะกรรมการการค้าของสิ่งทอ STA. และข้อตกลง LTA. ไว้ด้วย

⁸มาตราที่ 8 ของข้อตกลง LTA.

⁹มาตราที่ 12 ของข้อตกลง MFA.

¹⁰รายงานการศึกษาเรื่องนโยบายและมาตรการทางการค้าของสหประชาชาติที่ประเทศไทย" หน่วยงานพัฒนาการค้า (ฉบับที่ 8 ปี 2532), หน้า 10.

¹¹มาตราที่ 11 ของข้อตกลง MFA.

¹¹Hans-Helmut Taake, Dieter Weirs, The World Textile Arrangement, Berlin : German Development Institutes, 1979, P.9.

ตารางลำดับ ของข้อตกลง	ข้อตกลง STA. (1 ตุลาคม 2504-30 กันยายน 2505) และ ข้อตกลง LTA. (1 ตุลาคม 2505-31 ธันวาคม 2516)	ข้อตกลง HFA.			
		ข้อตกลง HFA.I (ฉบับที่) (1 มกราคม 2517-31 ธันวาคม 2520)	ข้อตกลง HFA.II (1 มกราคม 2521-31 ธันวาคม 2524)	ข้อตกลง HFA.III (1 มกราคม 2525-31 กรกฎาคม 2530)	ข้อตกลง HFA.IV (1 มกราคม 2531-31 กรกฎาคม 2534)
4. ก่อตั้งการจำกัด ปริมาณนำเข้า 4.1 ข้อตกลงเบื้องต้น	-ให้ประเทศไทยเข้าผูกพันมาตรการจำกัดการนำเข้า ที่ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของข้อตกลง หรือแก้ไขให้ เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ข้อตกลงกำหนดไว้ และจะต้องไม่ เพิ่มมาตรการใหม่อื่น ๆ ที่มีผลต่อการจำกัดการนำเข้า และยังคงรักษากฎเกณฑ์ข้อตกลง ¹²	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	-เพิ่มสิทธิแก่ประเทศนำเข้ามากขึ้น โดยกำหนดให้สามารถเลิกเงื่อนไขการ ขยับขีดจำกัดการนำเข้าของ HFA. ได้หากมี เหตุสมควร (Reasonable departure) ¹³	-ยกเลิกสิทธิแก่ประเทศนำเข้าในเรื่อง "ข้อผูกพันที่เหตุสมควร" (Reasonable departure) และ มาตรการใหม่มาใช้แทนคือ "มาตรการ ต่อต้านการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นมาใน ลักษณะรวดเร็วและผิดปกติ" (Anti- surge mechanism) ซึ่งมีแนวโน้มให้ ประเทศนำเข้าสามารถปรับลดโควตา ในการส่งออกที่ไม่สามารถใช้อัตรา ได้โดยอัตโนมัติและในอัตราที่เหมาะสม นอกจากนี้ ประเทศนำเข้าสามารถ กำหนดโควตาในลักษณะที่เป็นการปรับลด (cut back) โควตาของประเทศ ผู้ส่งออกใหม่ได้ ¹⁴	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
4.2 การป้องกัน ภาวะฉุกเฉิน	-ประเทศผู้ส่งออกจะต้องไม่ให้ความร่วมมือกับประเทศ ผู้ส่งออกประเทศอื่นใช้ประเทศของตนเป็นแหล่งส่งออก ส่วนเกินประเทศนำเข้า เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับ ปริมาณการนำเข้าตามกฎเกณฑ์ข้อตกลง ¹⁵	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
4.3 เงื่อนไขการจำกัด ปริมาณนำเข้า	-ให้ประเทศนำเข้าแจ้งสิทธิเรียกร้องของปริมาณนำเข้า ผลิตภัณฑ์หนึ่งหรือมากกว่าประเทศผู้ส่งออกหนึ่ง ๆ ได้ในกรณีที่ ประเทศนำเข้าได้รับการกระทบกระเทือนจากการ นำเข้าที่เกินขีดจำกัดภายในประเทศ (Market disruption) ¹⁶ หรือคาดว่าจะเกิดการกระทบ กระเทือนจากการนำเข้า ¹⁷ โดยกำหนดระยะเวลาที่ ควรจะต้องเจรจาให้เสร็จสิ้นภายใน 60 วัน นับจากวันที่ ประเทศนำเข้าได้รับทราบข้อเรียกร้อง - "ความเสียหายแก่ตลาด" (Market disruption) หมายถึงภาวะการณ์ที่การเพิ่มขึ้นหรือคาดว่าจะเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็วในปริมาณนำเข้าผลิตภัณฑ์หนึ่งหรือจาก ประเทศหนึ่ง ¹⁸	-ไม่เพิ่มคำนิยามของ "ความเสียหาย แก่ตลาด" (Market disruption) ว่าหมายถึงภาวะการณ์ที่การเพิ่มขึ้นหรือ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปริมาณ นำเข้าผลิตภัณฑ์หนึ่งหรือจากประเทศหนึ่ง และปริมาณที่เพิ่มขึ้นหรือคาดว่าจะเพิ่มขึ้น นั้นจะต้องสามารถวัดได้ด้วยวิธีการทาง สถิติ มิใช่โดยการคาดคะเนที่สุ่มไม่ ¹⁹	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	-ให้สิทธิแก่ประเทศนำเข้าในเรื่องของ การคาดคะเนความกระทบกระเทือนของ ตลาดในลักษณะ Cumulative market disruption) คือประเทศ นำเข้าไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าการ นำเข้าที่เกินจากประเทศใดประเทศหนึ่ง ก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนในตลาด ของตน แต่อาจอ้างปริมาณการนำเข้า สะสมรวมจากทุกประเทศในช่วงเวลา หนึ่งที่เกิดผลกระทบกระเทือนตลาด ภายในประเทศ ²⁰	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

¹² มาตราที่ 2 ของข้อตกลง LTA และข้อตกลง HFA.
¹³ Protocol I ของ HFA. ข้อ 5.3
¹⁴ อรรถ โอลด์ฮัม, "การส่งออกสินค้าเพื่อความร่วมมือกันแห่งชาติ (มติสหประชาชาติ 2528-2529)"
 เอกสารวิจัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, หน้า 67
¹⁵ มาตราที่ 6 วรรค 1 ของข้อตกลง LTA. และมาตราที่ 8 วรรค 1 ของข้อตกลง HFA.
¹⁶ มาตราที่ 3 ของข้อตกลง LTA. และข้อตกลง HFA.
¹⁷ มาตราที่ 4 ของข้อตกลง LTA. และข้อตกลง HFA.
¹⁸ บทบัญญัติเพิ่มเติม ค. วรรค 1 ข้อตกลง LTA.
¹⁹ บทบัญญัติเพิ่มเติม ก. วรรค 1 ข้อตกลง HFA.
²⁰ อรรถ โอลด์ฮัม, การส่งออกสินค้าเพื่อความร่วมมือกันแห่งชาติ, หน้า 67

สาระสำคัญ และ ขอบเขตผล	ข้อศกษ STA.(1 ตุลาคม 2504-30 กันยายน 2505) ข้อศกษ LTA.(1 ตุลาคม 2505-31 ธันวาคม 2518)	ข้อศกษ MFA.			
		ข้อศกษ MFA.I (มกราคม 2517-31 ธันวาคม 2520)	ข้อศกษ MFA.II (1 มกราคม 2521-31 ธันวาคม 2524)	ข้อศกษ MFA.III (1 มกราคม 2525-31 กรกฎาคม 2530)	ข้อศกษ MFA.IV (1 ตุลาคม 2531-31 กรกฎาคม 2534)
4.4 การเพิ่มโควตา	-เมื่อมีการจำกัดการนำเข้าและกำหนดโควตาระหว่างกันแล้วจะต้องมีอัตราเพิ่มโควตาที่เหมาะสมร้อยละ 5 ต่อปี ²¹	-แก้ไขใหม่ให้มีอัตราเพิ่มโควตาในอัตรา ร้อยละ 8 ต่อปี และมีข้อยกเว้นให้กับ ประเทศกลุ่มเออีซี (เดือนกรกฎาคม-กันยายน) ²²	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
4.5 การโอนโควตา	ไม่ได้รับการทบทวน	-ให้มีการโอนย้ายโควตาระหว่างประเทศ มีค่าและระหว่างปีได้เพิ่มความคล่องตัว ในการส่งออกและใช้โควตาเพื่อการส่งออกได้เต็มที่ โดยมีข้อยกเว้น ²³ ก.อัตราโอนโควตาระหว่างรายการหรือ โภชการการหนึ่ง (Swing) อาจ เพิ่มขึ้นได้มากกว่าร้อยละ 7 แต่ไม่ ควรต่ำกว่าร้อยละ 5 ข.อัตราโอนโควตาเพื่อโอนปีที่ผ่านมา ไม่ใช้ในปีปัจจุบัน (Carry Over) และการโอนโควตาในปีที่นำมาใช้ใน ปีปัจจุบัน (Carry Forward) รวม กันแล้วให้อัตราร้อยละ 10 ทั้งนี้ Carry Forward ไม่ควรเกินร้อยละ 5 แต่ไม่ใช่อัตราโอนใน Carry Over	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
4.6 การไม่ความ อนุเคราะห์พิเศษ	ไม่ได้รับการทบทวน	-ให้ประเทศนำเข้าให้การพิจารณาเป็น พิเศษกับประเทศส่งออกที่พิจารณาใน สหประชาชาติโดยการไม่ใช้สิทธิการ การนำเข้าจากประเทศเหล่านี้ในอดีต (Fast Performance) มาเป็นเกณฑ์ กำหนดโควตาให้ และการเพิ่มโควตาให้ ในอัตราที่สูงด้วย รวมทั้งให้เพิ่มสิทธิ การจำกัดปริมาณต่อประเทศเหล่านี้ ถ้าปริมาณนำเข้าจากประเทศเหล่านี้มี ระดับต่ำอยู่แล้ว ²⁴	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

21 มาตราที่ 2 แห่ง พ.ร.บ. 2 และ 3 ของข้อศกษ LTA.
 22 มาตราที่ 2 แห่ง พ.ร.บ. 2 และ 3 ของข้อศกษ MFA.
 23 มาตราที่ 5 ของข้อศกษ MFA.
 24 มาตราที่ 6 ของข้อศกษ MFA.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทรัพยากร

จากสาระสำคัญของข้อตกลง STA. และ I.T.A. ที่มี การแก้ไขเพิ่มเติมกฎเกณฑ์ บางข้อ มาจนถึงข้อตกลง MFA. ฉบับที่ 4 ในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางของการ พัฒนาปรับปรุงข้อตกลงสิ่งทอระหว่างประเทศที่ต้องการจะคุ้มครองประโยชน์ของประเทศ ที่กำลังพัฒนา (ผู้ส่งออก) ให้มากที่สุด และในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศที่พัฒนาแล้ว (ผู้นำเข้า) ด้วย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในสาระ สำคัญของข้อตกลงจากอดีตถึงปัจจุบันจึงมีลักษณะของการประนีประนอมผลประโยชน์และความ คุ้มค่าระหว่างฝ่ายประเทศที่พัฒนาแล้ว (ผู้นำเข้า) กับประเทศที่กำลังพัฒนา (ผู้ส่งออก) ในการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศมาอยู่เสมอนับตั้งแต่ปี 2504 ที่เริ่มนำข้อตกลง STA. มาใช้ เป็นครั้งแรกจนถึงปัจจุบันซึ่งมีรายละเอียดของข้อตกลง MFA. IV ที่มีผลบังคับใช้อยู่ ดังนี้²⁵

1. กำหนดให้เส้นใยบ้านรามี่ คินนิน ที่มีส่วนผสมของฝ้ายและใยสังเคราะห์เป็น รายการสินค้าที่ต้องมีโควตา
2. ประเทศสมาชิกภาคีจะต้องแจ้งการใช้มาตรการเพื่อแก้ปัญหาการกีดกันตลาด สิ่งทอต่อคณะกรรมการสิ่งทอให้พิจารณา ก่อน จึงจะประกาศใช้ได้
3. ให้กลุ่มประเทศนอร์ดิกได้รับสิทธิพิเศษในการกำหนดโควตาส่วนขยายหรือ ยึดหยุ่นรายการสินค้าได้ต่ำกว่าร้อยละ 6 ของโควตา และให้สวีเดนยกเลิกการกำหนดโควตา สินค้ารวม โดยหันไปใช้โควตาแยกเป็นรายสินค้าแทน
4. กลุ่มประเทศประชาคมยุโรปสามารถใช้มาตรการฝ่ายเดียวได้ในกรณีที่ ประเทศส่งออกใช้โควตามากกว่าปกติ (แม้ว่าปริมาณสิ่งทอส่งออกยังไม่เต็มโควตาก็ตาม) แต่เรื่องนี้จะไม่กระทบกับฝ่ายไทย เพราะประชาคมยุโรปยินยอมผ่อนปรนให้ไทยตามที่ได้ลง บามในข้อตกลงสิ่งทอฉบับใหม่ระหว่างกัน
5. ประเทศภาคี MFA. ยินยอมให้สิทธิพิเศษกับประเทศ โยคินละบังกลาเทศ เนื่องจากทั้งสองประเทศยังเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนา
6. ในกรณีที่ประเทศนี้ส่งออกประเทศใดนอกโควตาแบบ เครื่องหมายการค้าหรือ แบบเครื่องหมาย ประเทศที่กีดกันแบบก็สามารถฟ้องร้องได้ แต่ให้ใช้กฎหมายของประเทศที่ถู กฟ้องร้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁵ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายวิชาการ, หน่วยการอุตสาหกรรม, ภาวะธุรกิจ และอุตสาหกรรม กรกฎาคม 2529 (กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย 2529)

สำหรับประเทศไทยนั้นก่อนที่จะเข้าเป็นภาคีสมาชิกข้อตกลง MFA. มีประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศได้ควบคุมการนำเข้าผ้าทอผ้าจากไทยดังนี้²⁶

1. ปี 2509 สหราชอาณาจักรเริ่มควบคุมปริมาณนำเข้าผ้าทอผ้าจากไทย โดยกำหนดโควตาให้ 20,000 ตารางฟุตต่อปีและไม่มีอัตราเพิ่ม โควตาเปิดไป
2. ปี 2515 สหรัฐอเมริกาเริ่มควบคุมปริมาณนำเข้าผ้าทอผ้าจากไทยโดยกำหนดปริมาณโควตาให้ 15 ล้านตารางฟุตต่อปี พร้อมด้วยอัตราเพิ่มโควตาปีต่อ ๆ ไปร้อยละ 5. ต่อปี
3. ปี 2518 ออสเตรเลียและนอร์เวย์ได้เริ่มขอควบคุมปริมาณนำเข้าสิ่งทอจากไทยพร้อมด้วยกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (ยกเว้นสหราชอาณาจักร) ก็ได้ใช้ระบบโควตา รวม (Global Quota) ควบคุมปริมาณนำเข้าสิ่งทอจากประเทศผู้ส่งออกที่เป็นรายเล็ก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยจึงได้สมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกข้อตกลง MFA. เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2519 เพื่อจะได้รับความคุ้มครองในการเจรจาต่อรองกับประเทศ ที่พัฒนาแล้วที่จะมาขอจำกัดปริมาณในระยะเวลาต่อไป และในปัจจุบันภายใต้เงื่อนไขของข้อตกลง MFA. ไทยได้ทำข้อตกลงพหุภาคีกับประเทศต่าง ๆ รวม 18 ประเทศ คือ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (12 ประเทศ ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหราชอาณาจักร อิตาลี ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก เบลเยียม ไอร์แลนด์ กรีซ ลักซ์เซมเบิร์ก ปอร์ตุเกส และสเปน) สหรัฐ อเมริกา แคนาดา นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ และ ออสเตรเลีย

2. ข้อตกลงพหุภาคีการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับประเทศ ในตลาดข้อตกลง

นับตั้งแต่ปี 2519 เป็นต้นมา ภายใต้ข้อตกลง MFA ประเทศในตลาดข้อตกลงได้เจรจาทำข้อตกลงพหุภาคีการค้าสิ่งทอกับไทยหลายฉบับด้วยกัน ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงระยะเวลา ของการเจรจาทำข้อตกลงพหุภาคีแต่ละฉบับระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ ในตลาดข้อตกลงและสาระสำคัญของข้อตกลงพหุภาคีฉบับปัจจุบันฉบับหนึ่งฉบับบังคับควบคุมหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าสิ่งทอ ไปยังตลาดข้อตกลงของประเทศไทย

²⁶กวมการค้าต่างประเทศ, กองส่งเสริมสินค้าส่งออก, "สรุปผลการเข้าเป็นสมาชิกความตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ", กรุงเทพฯ, พฤศจิกายน 2519, (อัสสาเนา)

2.1 กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรปกับประเทศไทยได้เจรจาทำข้อตกลงทวิภาคีการค้า
สิ่งทอระหว่างกันครั้งแรกเมื่อปี 2520 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจาทำข้อตกลงรวมทั้งสิ้น 3
ฉบับ ดังนี้

	ข้อตกลงฉบับแรก มีผลใช้บังคับ 5 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2521-31 ธันวาคม
2525	
	ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2526-31 ธันวาคม
2529	
	ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2530-31 ธันวาคม
2533	

สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับปัจจุบันมีดังนี้:

1. ตามข้อตกลงฉบับใหม่ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปได้ยกเลิกการขอสิทธิ
ปรับลดอัตราได้ในกรณีที่ประเทศส่งออกไม่สามารถใช้อัตราได้เต็มที่หรือใช้ในระดับต่ำ หนึ่ง
ในปีถัดไปใช้โควตารวมการนั้น ๆ สูงกว่าที่เคยส่งออกไปเป็นจำนวนมาก (Anti-surge
mechanism) โดยกำหนดไว้แต่เพียงว่าจะมีการเจรจาหรือหากเกิดปัญหาขึ้น และมาตรการ
ใด ๆ ที่จะนำมาใช้จะต้องเป็นมาตรการที่ได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองฝ่าย
2. สำหรับปริมาณโควตาค่ากำหนด ฝ่ายไทยจะได้โควตาใหม่เพิ่มขึ้น ทั้งโคว
ตาหลักและอัตราขยายต่อปีเมื่อเปรียบเทียบกับข้อตกลงปัจจุบัน
3. รายการสินค้าที่โดยยกเลิกการกำหนดโควตาไปนั้น หากมีการแจ้งให้เจรจ
กันใหม่ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปยินยอมที่จะคำนึงถึงโควตาที่เคยได้รับในปีสุดท้ายของข้อ
ตกลงปัจจุบัน (ปี 2529) โดยคำนึงถึงอัตราขยายล้นปีด้วย
4. ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปได้มอบความเร่งรีบส่งออกอื่น ๆ ด้วย ซึ่งได้แก่
การยื่นโควตาส่งหน้ามาใช้ (Carry Forward) การโอนโควตาคงเหลือปีก่อนมาใช้ในปี
ปัจจุบัน (Carry Over) และการโอนโควตาระหว่างรายการ (Swing) โดยปรับอัตราโอน
ถึง 3 ประเภทจากเดิมรวมกันได้ไม่เกินร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 17 นอกจากนี้ ยังได้โอน
โควตาระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมฯ ได้โดยอัตโนมัติถึงร้อยละ 2 ในปีแรก ร้อยละ 4.

27 ธนาคารแห่งประเทศไทย, ภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม กรกฎาคม 2529.

8 และ 12 ในปีต่อไป และยินยอมให้ โอนโควตาระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกันได้อีกร้อยละ 10

5. ได้มีการให้ประโยชน์กับสินค้าห่อด้วยมือ โดยไม่นับรวมในโควตา

6. ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปได้ขอให้ระบบ Harmonized System ในศีก์กศุลกากรระบบใหม่มาใช้สำหรับสินค้าสิ่งห่อตั้งแต่ 1 มกราคม 2530 เป็นต้นไป ทั้งนี้จะทำให้มีการรวมสินค้าไว้ในโควตารายการที่ 4, 5, 12, และ 24 มากขึ้นกว่าเดิม แต่ประเทศไทยก็สามารถเรียกร้องให้มีการเพิ่มโควตาในรายการดังกล่าวได้มากขึ้นกว่าอัตราปกติเป็นการแลกเปลี่ยน

7. ได้มีการปรับปรุงสูตรในการคำนวณฐานการนำเข้าที่ใช้เป็นข้ออ้างให้มีการเจรจาโควตา (Trigger Level) ของนายประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ทำให้โอกาสที่จะส่งสินค้าเข้าไปยังประชาคมเศรษฐกิจยุโรปก่อนกำหนดโควตามีมากขึ้นกว่าเดิม

2.2 สหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศไทยได้เริ่มทำข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่งห่อระหว่างกันครั้งแรกเมื่อปี 2514 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจากำหนดข้อตกลงรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังนี้

ข้อตกลงฉบับแรก มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2514-2518

ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ 3 ปี ตั้งแต่ปี 2519-2521

ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2521-2525

ข้อตกลงฉบับที่ 4 มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2526-2530

ข้อตกลงฉบับปัจจุบันเป็นฉบับที่มีอายุบังคับใช้ 5 ปี ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2526 31 ธันวาคม 2530 และเนื่องจากปลายปี 2528 ได้เกิดปัญหาการส่งออกสิ่งห่อเกินโควตารวม (Group Limit) ไปสหรัฐฯ ทำให้สหรัฐฯ ประกาศระงับการนำเข้าสิ่งห่อจากประเทศไทย (Embargo) ในหมวดสินค้าเครื่องนุ่งห่ม ประเทศไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่ระดับสูงไปเจรจาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเดือดร้อนของฝั่งออก โดยส่ง 2 ฝ่ายได้ตกลงขยายเวลาของข้อตกลงออกไปอีก 1 ปี ถึงสิ้นปี 2531 สำหรับโควตาที่ส่งออกเกินทั้งหมดจำนวน 23 ล้านตารางหลา ประเทศไทยได้เฉลี่ยใช้คืนโควตาปี 2529 จำนวน 3 ล้านตารางหลา, ปี 2530 จำนวน 8 ล้านตารางหลา และปี 2531 จำนวน 12 ล้านตารางหลา

สาระสำคัญของข้อตกลงที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีดังนี้²⁶

- 1. มีการกำหนดโควตาารวม (Ceiling) และโควตาเฉพาะรายการ
- 2. จำกัดโควตาที่แน่นอนโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 ประเภทผ้าผืน (Fabric) มีจำนวน 16 รายการ กลุ่ม 2 เสื้อผ้าสำเร็จรูป (Apparell) ที่ทำจากผ้าผืน และเส้นใยประดิษฐ์ที่มีการกำหนดโควตาารวมและกำหนดโควตาเฉพาะรายการจำนวน 18 รายการ กลุ่ม 3 ผ้าผืนและเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากขนสัตว์ มีการกำหนดปริมาณโควตาารวม และกำหนดโควตาเฉพาะรายการจำนวน 4 รายการ

3. อัตราการเพิ่มแต่ละรายการ (Growth rates) กำหนดไว้ร้อยละ 6 ต่อปี ส่วนสินค้าที่ทำจากขนสัตว์จะมีอัตราเพิ่มร้อยละ 1

4. การสับเปลี่ยนโควตาาระหว่างรายการ (Swing) ร้อยละ 7 ต่อปี การนำโควตาของปีหนึ่งไปใช้ในอีกปี และการนำโควตาล่วงหน้ามาใช้รวมกัน (Carry overs carry forward) เป็นร้อยละ 11 ต่อปี ทั้งนี้ Carry forward จะต้องไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี

5. กลไกในการปรึกษาหารือ (Consultation Mechanism) สำหรับรายการที่ยังไม่มีการจำกัดปริมาณโควตาที่แน่นอน ฝ่ายสหรัฐฯ อาจขอให้มีการปรึกษาหารือเพื่อจำกัดโควตาส่งออกสำหรับรายการนั้น ๆ ได้เมื่อใดก็ตามที่สหรัฐฯ พิจารณาว่าการนำเข้าสินค้ารายการนั้น ต่อไปจะก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนตลาดภายใน (Market disruption)

สำหรับข้อตกลงสิ่งหอไทย-สหรัฐฯฉบับใหม่ ซึ่งจะใช้แทนฉบับเก่าที่หมดอายุลงในวันที่ 31 ธันวาคม 2531 นั้น ในขณะนี้ยังไม่สามารถตกลงกันได้ แม้ว่าจะมีการเจรจาไปแล้วถึง 3 ครั้ง โดยที่ผ่านมามีการแบ่งกลุ่มสินค้าออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 1 ผ้าผืนและเสื้อผ้าจากผ้าผืนและเส้นใยประดิษฐ์ กลุ่ม 2 เสื้อผ้าสำเร็จรูปทำจากผ้าผืนและเส้นใยประดิษฐ์ กลุ่ม 3 ผ้าผืนและเสื้อผ้าสำเร็จรูปทำจากขนสัตว์ และกลุ่ม 4 เสื้อผ้าสำเร็จรูปทำจากใยสังเคราะห์ทำจากพืช โดยกำหนดให้กลุ่ม 1 และกลุ่ม 4 ไม่มีการกำหนดโควตาารวม แต่เลือกเป็นรายการสินค้า ส่วนกลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 กำหนดโควตาารวม และเลือกเป็นรายการสินค้า

ในการเจรจาล่าสุดนี้ ทางสหรัฐฯต้องการให้มีการกำหนดโควตาารวมและโควตาเป็นรายการหมดทั้ง 4 กลุ่ม แต่ฝ่ายไทยไม่ต้องการให้มีการกำหนดโควตาารวมทั้ง 4 กลุ่ม โดยขอให้คงเฉพาะรายการเท่านั้น เพราะการกำหนดโควตาารวมจะทำให้การส่งออกสิ่งหอของไทยไปยังตลาดสหรัฐฯ ไม่ขยายตัวเท่าที่ควร โดยเฉพาะกลุ่ม 2 ที่เข้ามา สหรัฐฯ ใช้โควตาารวมเฉพาะกับไทยเท่านั้น แม้ว่าในขณะนี้สหรัฐฯ จะใช้กับประเทศอื่นแล้วก็ตาม ข้อตกลงที่ก่อให้เกิดข้อถกเถียงของอุตสาหกรรมสิ่งหอของไทยไปแล้ว

²⁶สภาหอการค้าไทย, สวทการศึกษารองมโชนายและมาตรการทางการค้าของสหรัฐอเมริกาที่กระทบต่อไทย, หน้า 14.

2.3 แคนาดา

ประเทศแคนาดากับประเทศไทยได้เจรจาข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่งทอระหว่าง
กับครั้งแรกเมื่อ 2522 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจากำหนดหรือตกลงรวมทั้งสิ้น 3 ฉบับ ดังนี้
ข้อตกลงฉบับแรกมีผลบังคับใช้ 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2522-31 ธันวาคม

2525

ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2526-31 ธันวาคม

2529

ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2530-31 ธันวาคม

2534

สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับปัจจุบันมีดังนี้²⁹

1. สันค้ำหัตถ์การค้าควบคุมปริมาณการนำเข้า และต้องให้ใบอนุญาตฉบับภาษาอังกฤษ (export certificate) มีจำนวน 13 รายการโดยเพิ่มรายการที่ 9 และ 10 คือ ชุดนอนและชุดว่ายน้ำ ซึ่งข้อตกลงเดิมไม่ได้กำหนดปริมาณสันค้ำไว้
2. อัตราเพิ่มของโควตาสันค้ำแต่ละรายการอยู่ระหว่างร้อยละ 4-6 ต่อปี ขณะที่ข้อตกลงเดิมเพิ่มร้อยละ 6 ทุกรายการที่ควบคุมไว้
3. สำหรับการส่งออกสิ่งทอแต่ละรายในแต่ละปี สามารถนำเอาปริมาณโควตาคงเหลือปีก่อนมาใช้ในปีปัจจุบัน (Carry over) และสามารถนำเอาปริมาณโควตาส่งออกของปีถัดไปมาใช้ (Carry forward) ในอัตรารวมกันไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งข้อตกลงเดิมให้ใช้ในอัตรารวมกันไม่เกินร้อยละ 11 ของสันค้ำแต่ละรายการในปริมาณโควตาต้นแต่ละปีโดยส่วนของ Carry forward ใช้ได้ในอัตราร้อยละ 5 ลดลงจากข้อตกลงเดิมที่ให้ไว้ร้อยละ 6
4. ด้านการโอนโควตาระหว่างรายการ (sking) เพิ่มได้ในอัตราร้อยละ 5-7 ของปริมาณโควตาที่ได้รับ ซึ่งเดิมกำหนดไว้อัตราร้อยละ 7 ทั้งนี้ ต้องนำไปหักออกจากรายการที่ได้ทำการแลกเปลี่ยนไว้โดยให้ยึดหลักอัตราการแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้

²⁹ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายวิชาการ, ธนาคารอุตสาหกรรม, สรุปภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม 2529 (กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2529)
หน้า 90-91

2.4 นอริว

ประเทศนอริวกับประเทศไทยได้เจรจาข้อตกลงพหุภาคีการค้าสิ่งทอระหว่างกันครั้งแรกเมื่อปี 2520 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจากำหนดข้อตกลงรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับดังนี้
ข้อตกลงฉบับแรกมีผลบังคับใช้ 1 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม

2520

ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2521- 31 ธันวาคม

2525

ในช่วงระหว่าง 1 มกราคม 2526-30 มิถุนายน 2527 นอริวได้ใช้ระบบ Global quota กับประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามมาตรการนำเข้าโดยนอริวฝ่ายเดียว เนื่องจากนอริวได้ถอนจากการเป็นภาคีของ MFA. เพราะประสบความล้มเหลวในการต่ออายุข้อตกลงกับประเทศผู้ส่งออกทอรายใหญ่เช่นฮ่องกง เมื่อปี 2521 และในปี 2527 นอริวจึงได้ตัดสินใจเข้าเป็นภาคี MFA อีกครั้ง จึงทำให้ไทยกับนอริวได้มีการเจรจาข้อตกลงพหุภาคีฉบับใหม่เป็นครั้งที่ 3

ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ 4 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2527-31 ธันวาคม

2530

ข้อตกลงฉบับที่ 4 เป็นข้อตกลงที่ขอเจรจาใหม่แม้สัญญาจะยังไม่ครบกำหนด มีผลบังคับใช้ 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2530-31 ธันวาคม 2533 และจะขยายต่ออีก 1 ปี จนถึง 31 ธันวาคม 2534

สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับปัจจุบันมีดังนี้

1. รายการสินค้าที่ถูกกำหนดปริมาณนำเข้าและต้องให้ใบอนุญาตฉบับภาษาอังกฤษประกอบด้วย มีจำนวน 8 รายการ ลดลงจากข้อตกลงเดิม ซึ่งกำหนดไว้ 11 รายการ และเพิ่มปริมาณนำเข้าของแต่ละรายการมากกว่าเดิม
2. อัตราเงินของสินค้าแต่ละรายการเป็นร้อยละ 3 ต่อปี ยกเว้น รายการที่ 5 คือ เสื้อเชิ้ตชายและเด็กชายมีอัตราเพิ่มร้อยละ 1 ต่อปี ถ้าไทยได้รับปริมาณโควตาเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับข้อตกลงเดิมเท่าที่มีอัตราเพิ่มของสินค้าเพียงร้อยละ 0.5-2.05 ต่อปี
3. ให้มีการนำเข้าโควตาคงเหลือมาใช้ในปัจจุบัน (Carry over) ได้ร้อยละ 10 ของแต่ละรายการสินค้า และให้มีการขมิ้ม ได้ร้อยละ 5 เฉพาะสินค้ารายการที่ 5 คือ เสื้อเชิ้ตชายและเด็กชายให้ใช้ได้ร้อยละ 4 และร้อยละ 2 ตามลำดับ

4. สำหรับดาวโหนดดาวระหว่างรายการสินค้า สามารถใช้ได้ ในอัตราร้อยละ 2-5 ของปริมาณโหนดที่ได้รับในแต่ละปี (ในขณะที่ข้อตกลงเดิมไม่มีการโหนดดาวระหว่างรายการสินค้า)

2.5 สวีเดน

ประเทศสวีเดนกับประเทศไทยได้เจรจาข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่งทอระหว่างกัน ครั้งแรกเมื่อปี 2519 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจากำหนดตกลงรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังนี้

ข้อตกลงฉบับแรก มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ 15 ธันวาคม 2519-30 มิถุนายน

2524

ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ 2 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2524-30 มิถุนายน

2526

ในระหว่างวันที่ 18-21 เมษายน 2526 มีการเจรจาที่กรุงเทพฯ เพื่อเจรจาหาข้อตกลงกันใหม่ แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ จึงได้ต่ออายุข้อตกลงฉบับที่ 2 ออกไปอีก 1 เดือน คือ ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม - 31 ตุลาคม 2526

3. ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ 4 ปี ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2526- 31 ตุลาคม 2530

4. ข้อตกลงฉบับที่ 4 มีผลบังคับใช้ 5 ปี ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2530 - 31 ตุลาคม 2535

สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับปัจจุบันมีดังนี้

1. สี่ฤดูฉบับใหม่มีสินค้าประเภทที่ผูกขาดปริมาณนำเข้าอยู่ 5 รายการ ลดลงจากเดิมซึ่งมีอยู่ 8 รายการ

2. ยกเลิกการจำกัดปริมาณสินค้าทุกประเภทที่อยู่ในประเทศอื่น (Best group) ตามที่ระบุไว้ในข้อตกลงเดิม ยกเว้นรายการสินค้าที่เป็นชุด (Sets) ทำให้ไม่ต้องผูกมัดโควตาจากรายการอื่น ๆ ในกรณีที่ไทยส่งสินค้าที่เป็นชุดไปมาก ทั้งนี้เนื่องจากในความตกลงที่สวีเดนทำกับประเทศอื่น ๆ ได้กำหนดไว้ว่า สวีเดนจะหักโควตาสินค้าส่งออกที่เป็น Sets จากรายการอื่น ๆ โดยขึ้นกับประเภทสินค้าด้วย

3. เพิ่มโควตาจากรวมเดิมในแต่ละรายการ ระหว่างร้อยละ 1.05-13 และกำหนดอัตราใหม่ เป็นแบบก้าวหน้าสำหรับสินค้าบางประเภท

กรมการค้าต่างประเทศไทย, ฝ่ายวิชาการ, หน่วยการอุตสาหกรรม, สรุปภาวะ
ธุรกิจและอุตสาหกรรม 2528 (กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2528),
หน้า 412-413

4. รายการสินค้าที่โดยยกเลิกควบคุม ได้แก่ เสื้อเชิ้ตผ้าทอในกลุ่ม 2 เสื้อโถวเวอร์ดีคในกลุ่ม 6 ผ้าเช็ดตาในกลุ่ม 14 และถุงเท้าถุงข้อมือใน Rest Group

5. ยกเลิกระบบการติดตามความเคลื่อนไหวของปริมาณการส่งออกอย่างใกล้ชิดภายใต้ Surveillance System สำหรับชุดกีฬา ประเภทชุด Track Suits และเสื้อชั้นในสตรี ทำให้ไทยสามารถส่งออกได้เองได้อย่างเสรีโดยไม่มีข้อจำกัด

6. สำหรับการส่งออกสิ่งหอมัตถะรายการในแต่ละปี สามารถโอนโควตาจากรายการหนึ่งหรือมีโควตาที่ห้ามมาใช้ในปีปัจจุบัน หรือนำโควตาที่ปิดไปมามาใช้ในปีปัจจุบันโดยใช้ได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 3

ผลการเจรจาในครั้งนี้ว่าเป็นประโยชน์ไทยมากขึ้น ทำให้สามารถส่งออกสิ่งหอมัตถะเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปได้มากขึ้นทั้งในด้านประเภทสินค้า ปริมาณส่งออก และอัตราเพิ่มของปริมาณในแต่ละปี ขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นในการใช้โควตาแต่ละปีเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนการส่งออกผ้าผืนและเส้นด้ายไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์ไม่มีการกำหนดโควตา

2.6 พินแลนด

ประเทศพินแลนด์กับประเทศไทยได้เจรจาท้าข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่งหอมัตถะร่วมกันครั้งแรกเมื่อปี 2522 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจาท้าตกลงข้อตกลงรวมทั้งสิ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ข้อตกลงฉบับแรก มีผลบังคับใช้ 3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2522-31 ธันวาคม 2524 และต่ออายุออกไปอีก 1 ปี คือ ปี 2525

ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ 3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2526-31 ธันวาคม 2528 และต่ออายุออกไปอีก 1 ปี คือปี 2529

ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ 4 ปีตั้งแต่ 1 มกราคม 2530 - 31 ธันวาคม 2533 และจะต่ออายุออกไปถึง 31 ธันวาคม 2534 หากมีการตกลงกัน

สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับปัจจุบันมีดังนี้

1. สัณฐานฉบับเดิมมีสินค้าประเภทที่ตกลงห้ามนำเข้าจำนวน 2 รายการ คือ ในปี 2528 เสื้อชั้นในสตรี ได้อัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี และเสื้อเชิ้ตบุรุษและเด็กชาย มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1 ต่อปี แต่สัณฐานฉบับใหม่มีสินค้าที่ตกลงห้ามนำเข้า และยังคงต้องใช้ในการอนุญาตนำเข้าภาษาอังกฤษประกอบด้วย 1 รายการ คือ เสื้อชั้นในสตรี มีอัตราเพิ่มร้อยละ 3 ต่อปี เป็นการเพิ่มฐานในจำนวนที่มาตรฐานสำหรับปริมาณของสัณฐานฉบับใหม่

32 ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายวิชาการ, หน่วยการอุตสาหกรรม, สรุปภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม 2529 (กรุงเทพมหานคร : ธนาคารแห่งประเทศไทย 2529) หน้า

2. สำหรับรายการสินค้าสื่อที่บุตรและเด็ก ซึ่งเดิมเคยยกจำกัดปริมาณการนำเข้า แต่ข้อตกลงฉบับใหม่ไม่นับอยู่ในรายการจำกัดการนำเข้า ซึ่งแต่ต้องขอรับอนุมัติ การส่งออกล่วงหน้า และยังคงใช้ใบอนุญาต ฉบับภาษาอังกฤษประกอบการนำเข้า

3. ในการส่งออกสินค้า สามารถโอนโควตาคงเหลือปีก่อนมาใช้ในปีปัจจุบัน (Carry Over) และมีการยื่นโควตาล่วงหน้ามาใช้ (Carry forward) ได้แต่จะหาารวมกัน ได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของโควตาที่ได้รับในปีนั้น โดยการยื่นโควตาล่วงหน้ามาใช้ จะหาได้ ไม่เกินร้อยละ 5 ของปริมาณโควตาในแต่ละปีซึ่งเรื่องนี้ในสัญญาใหม่ไม่เปลี่ยนแปลงจาก ฉบับเดิม

2.7 ออัสเตรีย

ประเทศออสเตรียกับประเทศไทย ได้เจรจาข้อตกลงทวิภาคีการค้าสิ่ง ระหว่างกันครั้งแรกเมื่อปี 2525 จนถึงปัจจุบันมีการเจรจากำหนดรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังนี้

ข้อตกลงฉบับแรก มีผลบังคับใช้ 1 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2525-30 มิถุนายน 2526 และต่ออายุโดยอัตโนมัติออกไปอีก 1 ปี คือ ปี 2527

ข้อตกลงฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ 1 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2527-30 มิถุนายน 2528 และต่ออายุโดยอัตโนมัติออกไปอีก 1 ปี คือ ปี 2529

ข้อตกลงฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ 1 ปี ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2530-30 มิถุนายน 2532 และต่ออายุโดยอัตโนมัติออกไปอีก 1 ปี คือ ปี 2532

ข้อตกลงฉบับที่ 4 มีผลบังคับใช้ 1 ปี ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2532-31 ธันวาคม 2533 และจะต่ออายุโดยอัตโนมัติออกไปอีก 1 ปี โดยจะสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2534

โดยมีสาระสำคัญของด้านการควบคุมการนำเข้าตามข้อตกลงดังนี้³³

1. รายการที่มีการกำหนดปริมาณโควตาในปี 2532 (พฤษภาคม-ธันวาคม) มี 2 รายการ คือ รายการกางเกงผ้าทอห้าจากฝ้าย และรายการเสื้อเสาคเตอร์ห้ากั๊กห้าจาก ฝ้ายและเส้นใยสังเคราะห์ โดยทั้งสองรายการสามารถนำโควตาในปีต่อไปมาใช้ในปีปัจจุบัน และนำโควตาเหลือใช้ในปีที่ผ่านมามาใช้ในปีปัจจุบัน รวมกันร้อยละ 11
2. ให้มีการติดตามปริมาณการส่งออกในรายการเสื้อโค้ตและเสื้อแจ็คเก็ต ผ้าทอห้าจากฝ้ายและเส้นใยสังเคราะห์ ซึ่งกำหนดเพดานไว้จำนวน 236,000 ชิ้น และมี รายการสินค้าที่กำหนดให้มีการติดตามปริมาณการส่งออกโดยทั่วไปอีก 5 รายการ ซึ่งฝ่ายไทย

³³ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายวิชาการ, แผนยุทธศาสตร์สหกรณ์, สรุปภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม 2531 (กรุงเทพมหานคร, 2531), หน้า 391.

จะทำการออกหนังสือรับรองสินค้า ณ ต้นค้าส่งออกไปด้วยเพื่อเป็นหลักฐานในการนำเข้า
ออกเสรี

โดยสรุปแล้ว ตลาดส่งออกทั้ง 18 ประเทศ จะมีการกำหนดโควตาสินค้าใน
รายการที่ประเทศผู้นำเข้าถือเป็นข้อจำกัดรวมทั้งการมีตลาดภายในประเทศและหากมีการปล่อย
ให้นำเข้าเพิ่มส่งมอบเรื่อย ๆ จะเป็นผลเสียแก่ตลาดในประเทศได้ ซึ่งข้อตกลงที่ไทยได้ทำกับ
ประเทศต่าง ๆ ในตลาดส่งออกนั้นสาระสำคัญแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม
ข้อตกลงทั้งหมดก็มีลักษณะทั่วไปที่คล้ายคลึงกันคือ³⁴

1. ต้องมีการเจรจาหนดโควตาส่งออกที่เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่ายจะ
กำหนดโดยประเทศผู้นำเข้าฝ่ายเดียวโดยไม่มี การเจรจาได้
2. การควบคุมโควตาจะกระทำโดยฝ่ายไทย ดังนั้นประเทศไทยจึงเป็นผู้กำหนด
การจัดสรรโควตาให้แก่ส่งออก ซึ่งมีสิทธิจะขายแก่ผู้ซื้อรายใดก็ได้ให้ราคาสูงจนกว่าปล่อยให้
การควบคุมโควตากระทำโดยประเทศผู้นำเข้าแล้ว มีส่งออกของไทยจะตกเป็นเบาะล่างของ
ผู้นำเข้าทันที เพราะผู้นำเข้าเป็นผู้มีสิทธิในการนำเข้า อาจเลือกซื้อสินค้าจากประเทศใดก็ได้
ให้ราคาต่ำสุด
3. โควตาที่กำหนดเป็นต้นค้าส่งออกรายการเท่านั้น รายการอื่นได้มีการ
กำหนดโควตาส่งออกส่งได้เสรี ยกเว้นข้อตกลงทวิภาคีระหว่างไทยกับสหรัฐ สำหรับเพื่อ
สำเร็จรูปที่มีการกำหนดโควตารวมไว้ด้วย (Ceiling)
4. ต้องเพิ่มโควตาส่งออกที่กำหนดให้ประเทศไทยในปีต่อไป ในอัตราเพิ่ม
ตั้งแต่ร้อยละ 1-7 ต่อปี แล้วแต่ประเภทของสินค้า (Growth rate) มีการโอนโควตา
ระหว่างรายการ (Swing) การโอนโควตาในปีถัดมาไว้ในปัจจุบัน (Carry over)
หรือการยื่นโควตาของปีต่อไปมาใช้ล่วงหน้า (Carry forward)
5. กำหนดร้อยละสัมพัทธ์สินค้าตัวอย่าง สินค้าหัตถกรรม และสินค้าที่มีมูลค่า
ไม่เกิน 250 เหรียญสหรัฐ (มูลค่าอาจแตกต่างกันไปบางสัญญา) ไม่ต้องถูกจำกัดโควตา
จากภายใต้ศึกษาถึงความจำเป็นและสาระสำคัญของข้อตกลงการค้าส่งออกระหว่าง
ระหว่างประเทศ และข้อตกลงทวิภาคีการค้าส่งออกระหว่างไทยกับประเทศในตลาดส่งออก
แล้วนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจในข้อจำกัดของการกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการ
ส่งออกสินค้าส่งออกไปยังตลาดส่งออกมากยิ่งขึ้น ว่าการกำหนดนโยบายของรัฐนั้น ไม่
สามารถกระทำได้โดยอิสระ หากแต่มีลักษณะเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศที่เข้าร่วม
เป็นภาคีสมาชิกข้อตกลง เป็นตัวบรรจบกันแนวทางและสาระสำคัญของนโยบายการค้าระดับหนึ่ง
ด้วย ซึ่งการทำความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งต่อไป เพราะจะสามารถ

³⁴ อานนท์ โอสตานนท์, การส่งออกสินค้าส่งออกไปเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ, น.39-

นำมาวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการ
 จัดสรรโควตาการส่งออกสินค้าส่งออกไทยไปยังตลาดฮ่องกง ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน
 และ ในบทต่อไปผู้ศึกษาจะได้ทราบการศึกษาถึงวิวัฒนาการและสาระสำคัญของนโยบายการจัดสรร
 โควตาการส่งออกสินค้าส่งออกไทยไปยังตลาดฮ่องกงตั้งแต่ปี 2522-ปี 2532 เพื่อให้เข้าใจ
 ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อันจะเป็นการนำไปสู่การวิเคราะห์นโยบายต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย